

Motion till riksdagen 2010/11:C260

av **Kent Persson m.fl. (V)**

Ökat ansvar i händelse av en kärnkraftsolycka

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett solidaritetsavtal mellan alla ägarbolag inom den svenska kärnkraftsindustrin bör införas och att aktiebolagsrätten bör ändras så att ansvarsgenombrott inom en koncern möjliggörs.

att ett solidaritetsavtal mellan alla ägarbolag inom den svenska kärnkraftsindustrin införs och att aktiebolagsrätten ändras så att ansvarsgenombrott inom en koncern möjliggörs.

Motivering

Den borgerliga riksdagsmajoriteten har infört ett s.k. obegränsat ansvar för innehavare av kärntekniska anläggningar. Det innebär att innehavare av kärnkraftsreaktorer i händelse av en kärnkraftsolycka ska finansiera ansvaret för att kompensera skador efter en atomolycka för en summa upp till 1 200 miljoner euro (cirka 12 miljarder kronor). För andra kärntekniska anläggningar är huvudregeln att innehavaren ska finansiera ansvaret upp till 700 miljoner euro (ca 7 miljarder kronor). Staten kommer därutöver att ansvara för ett intervall mellan 1 200 miljoner euro och 1 500 miljoner euro (mellan 12 och 15 miljarder kronor).

Trots att ändringen innebär en höjning av ansvarsbeloppet kan även en sådan summa visa sig otillräcklig vid ett svårt reaktorhaveri med oöverskådliga konsekvenser. En analys från 2004 av dåvarande Statens strålskyddsinstitut visar att de ekonomiska konsekvenserna av en olycka i en kärnkraftsreaktor i samband med ett härdhaveri kan medföra kostnader på flera hundra miljarder kronor.

Fel! Okänt namn på

Ett "obegränsat ansvar" innebär i princip att reaktorägarens ekonomiska ansvar är oändligt, men i praktiken är det inte möjligt att få större ersättning än vad den betalningsskyldige kan betala. Därmed blir ansvaret i verkligheten begränsat till de ekonomiska resurser den ansvarige har och som en domstol kan få tillgång till. Den främsta tillgången är vanligen de värden som finns i det företag som driver eller äger anläggningen. Värdet är dock begränsat, i synnerhet som anläggningen kan skadas allvarligt och i princip bli värdelös vid en omfattande olycka. Även aktier i bolaget riskerar att bli utan värde.

I Tyskland ställer staten krav på säkerheter som är dubbelt så höga som i Sverige, 2 500 miljarder euro (25 miljarder kronor). Detta möjliggörs inte minst p.g.a. att den tyska aktiebolagsrätten möjliggör ansvarsombrott inom en koncern. Detta har använts för att ingå ett särskilt solidaritetsavtal mellan alla ägarbolagen inom den tyska kärnkraftsindustrin. Det innebär exempelvis att Vattenfall AB åläggs ett större skadeståndsansvar ifall en reaktorolycka skulle inträffa i någon av koncernens reaktorer i Tyskland än vad bolaget åläggs om ett reaktorhaveri skulle inträffa i någon av Vattenfallkoncernens reaktorer i Sverige.

Ansvarsombrott innebär att domstol tillåter att aktieägare görs ansvariga för bolagets förpliktelser trots att ägarna inte överträtt någon regel eller förpliktelse i aktiebolagslagen. Enligt svensk aktiebolagsrättslig princip har aktieägare i ett aktiebolag inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser och det är endast i undantagsfall som det kan ske. Atomansvarsutredningen (SOU 2006:43) anger att det inte är troligt att moderbolag tvingas ansvara för dotterbolagets skulder i de situationer anläggningsinnehavaren saknar möjlighet att kompensera eventuella skadelidande efter en atomolycka.

I utredningen Kärnkraft – nya reaktorer och ökat skadeståndsansvar (SOU 2009:88) tas frågan om ansvarsombrott upp. Utredningen anför att det kan finnas anledning att i framtiden överväga om ett svårt reaktorhaveri ska ses som en exceptionell situation som berättigar ansvarsombrott. Utredningen skriver följande: "Däremot kan utredningen konstatera att det bör vara fråga om exceptionella situationer för att ansvarsombrott ska kunna aktualiseras varvid det kan vara intressant att i framtiden överväga om ett svårt reaktorhaveri med oöverskådliga konsekvenser skulle kunna vara en sådan exceptionell situation som berättigar ett ansvarsombrott."

Vänsterpartiet anser att det ansvarsbelopp som staten ställer krav på så långt som möjligt ska utgå från de verkliga kostnader som kan orsakas. Enligt dagens regler finns det garantier för att kompensera för skador efter en kärnkraftsolycka upp till en summa på 15 miljarder kronor. Det är ett belopp som inte kommer att räcka på långa vägar i händelse av en kärnkraftsolycka i Sverige. Ansvarsbeloppet behöver därför höjas betydligt, inte minst mot bakgrund av att högerregeringen vill ersätta de nuvarande reaktorerna med tio nya, vilket bygger fast Sverige i ett kärnkraftsberoende för en oöverskådlig framtid. För att möjliggöra en höjning av ansvarsbeloppet och för att säkerställa principen om ett obegränsat ansvar föreslår vi att ett solidaritetsavtal mellan alla ägarbolag inom den svenska kärnkraftsindustrin införs och att aktiebolagsrätten ändras så att ansvarsombrott inom en koncern möjliggörs. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 22 oktober 2010

Kent Persson (V)

Torbjörn Björlund (V)

Siv Holma (V)

Jonas Sjöstedt (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)